

Андрошук Л. М.
*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

РОЛЬ СТИЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА В КОНТЕКСТІ АНАЛІЗУ СИСТЕМИ ЖАК-ДАЛЬКРОЗА

Стиль діяльності вчителя відіграє непересічну роль у вихованні учнів. В епоху розвитку високих інформаційних технологій духовно-творче виховання особистості відходить на другий план. Тому завдання сучасної освіти – підготовка нового вчителя-митця з неповторним індивідуальним стилем діяльності, здатного реалізувати свій творчий потенціал у напрямку прогресивного навчання і виховання творчої індивідуальності учня.

Значна увага у психолого-педагогічних дослідженнях приділяється постаті педагога, зокрема: особистості учителя (О. Абдуліна, В. Бондар, І. Зязюн, О. Киричук, О. Мороз, В. Сластьонін та ін.), індивідуальності майбутнього педагога (К. Альбуханова-Славська, Г. Балл, В. Рибалко, О. Скрипченко), творчій індивідуальності потенційного вчителя (О. Сергієнкова, Л. Мільто та ін.).

У процесі історичного розвитку суспільства до особистості вчителя висувалися різноманітні вимоги. У Стародавній Греції стиль діяльності педагогів дозволяв учням удосконалюватися через пізнання самого себе. Ідеал учителя в епоху античності втілював глибокі знання, лібералізм у ставленні до дитини у навчанні, самопізнання та самовдосконалення. Епоха середньовіччя створює образ учителя, схильного до самоосвіти, емоційно стриманого та позбавленого ідей вільнодумства. В цей час заперечується індивідуалізація особистості педагога.

В епоху Відродження вчитель намагався навчити учнів працювати самостійно, прагнув допомогти їм у побудові власних суджень. Ідеал педагога цієї епохи – професіоналізм та освіченість.

Надзвичайно важливим є дослідження ролі педагога в прогресивних педагогічних систем минулого століття, які перевірені часом і підтверджують

свою актуальність і сьогодні. Серед них – еуритміка Еміля Жак-Далькроза. Ідеї Далькроза відродили педагогічний ідеал античності.

Еміль Жак-Далькроз (6 липня 1865 року Вена – 1 липня 1950 року Женева) – швейцарський педагог, композитор, автор системи ритмічної гімнастики. Професійну музичну освіту як композитор та піаніст він здобув в університеті та консерваторіях Женеви, Вени, Парижа. Близько вісімнадцяти років Е.Жак-Далькроз викладав музично-теоретичні та практичні дисципліни в Женевській консерваторії. Його надзвичайно зацікавив феномен ритму [2; 3].

На фоні різноманітних пластичних шкіл ХХ століття система Е. Жак-Далькроза вирізняється чіткою структурою. В її основу покладено поняття ритму як універсального начала, яке творить та організовує життя у всіх його проявах та формах. Людина, яка здатна пронизати ритмом своє життя і своє тіло, долучається до глибоких таємниць всесвіту і набуває небаченої могутності. Ритм впливає на людину в цілому, виховуючи та формуючи тіло, душу, дух.

Мета системи Далькроза – привести людину до самопізнання, до чіткого уявлення про свої сили та творчі можливості, допомогти позбутися комплексів та зажимів, віднайти радість життя [2; 15]. Метою творчих пошуків Далькроза стає вдосконалення світу та створення «нової людини» [2; 4].

Індивідуальний стиль діяльності Далькроза став невід'ємною частиною еуритміки як педагогічної системи. Адже тільки творчий педагог, який поважає, знає та розуміє свого учня здатний забезпечити реалізацію його творчого потенціалу.

Індивідуальний стиль діяльності – це модель діяльності, яка базується на сукупності різнорівневих властивостей індивідуальності і забезпечує активне становлення людини в суспільстві на засадах самоактуалізації, творчої самореалізації, суспільної діяльності в межах особистісного креативного вибору. Неповторний стиль діяльності педагога є своєрідним унікальним «почерком» професійної діяльності, що визначає певну манеру педагогічних дій, притаманну кожному педагогу.

Далькроз надавав великого значення особистості педагога у реалізації творчого потенціалу учня. Він вважав, що вчитель повинен знати найдрібніші деталі життя та риси характеру своїх учнів, що дозволить організувати процес виховання ритмічно організованої людини. До кожного з учнів педагог знаходив індивідуальний підхід, намагаючись розвинути особистісні якості. Він наскільки глибоко і всебічно знав своїх вихованців, що імпровізував на уроках їх музичні портрети. В спілкуванні педагог був простим і безпосереднім, мав прекрасне почуття гумору.

Далькроз слідував за педагогічною діяльністю своїх учнів і вимагав від них дотримання певних правил:

- ніколи не давати непідготовленого уроку;
- не задавати вправи, які не можеш виконати без помилок;
- з перших уроків слідувати за правильною поставою;
- при перших ознаках втоми змінювати завдання;
- не демонструвати своє роздратування учням, зауваження робити у вигляді жарту;
- не нав'язувати власний ритм, сприяти пошуку індивідуального ритму учня;
- не боятись помилятись перед учнями;
- вірити в себе, в учнів, в силу праці та ін. [2; 19].

Отже, система Е. Жак-Далькроза, в основі якої лежить ідея самопізнання та самореалізації особистості в мистецтві, відкриває нові грані процесу формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя мистецьких дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрощук Л.М. Індивідуальний стиль діяльності педагога-хореографа як наукова проблема [Електронний ресурс] Народна освіта. – 2012. – Випуск 3. – Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/19/statti/androshuk.htm>
2. Жак-Далькроз Э. Ритм / Жак-Далькроз. –М.: Классика-XXI,2001. – 248 с.
3. Ковалів Ж.В. Передумови реалізації стилю професійної діяльності сучасного педагога / Ж.В. Ковалів // Наука і освіта. – 2004. – №2. – С.81 – 85.

4. Побірченко Н.С. Розвиток творчої індивідуальності студентів у процесі підготовки до педагогічної діяльності / Н.С. Побірченко // Педагогіка і психологія. – 2002. – № 4. – С. 81 – 88.
5. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: [навч. посібник] / О. П. Рудницька. – К.: 2002. – 270 с.